

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

πέθανεν ο ευγενέστερος ἐπιζών τῆς Ἑλλάδος φίλος, ὁ ἀμισθὸς ἡμῶν προστάτης, ὁ ἐνδοσιωδέστερος τῆς σημαίας καὶ τοῦ Κανάρη μας φάλτης, ὁ μέγας τῆς Γαλλίας ποιητῆς Βίκτωρ Οὐγώ. Καθ' ἣν στιγμὴν γράφω τὴν παρούσάν μου ἅπασα ἡ Γαλλία καὶ πᾶς λόγιος τῆς γῆς μας κάτοικος αἰσθάνεται το μέγεθος τῆς ἀπωλείας.

Ἰσως οὐδέποτε ὁ θάνατος ἀντιπροσώπου τῶν γραμμάτων κατίσχυσε τόσον πάσης περὶ πᾶν ἄλλον διατριβῆς, ὅσον τὴν αἰφνιδία ἐκλειψίς τοῦ φαινομένου τῶν χρόνων ἡμῶν ἀστέρος, τοῦ μεγάλου τῆς Γαλλίας ποιητοῦ, τοῦ ἐνδοσιωδούς καὶ ευγενούς φιλέλληρος Βίκτωρος Οὐγώ. Ὁλόκληρον ἔθνος γονυπετεῖ νῦν ἀπαρμύθητον πρὸ τοῦ νεκροῦ γέροντος, ὅστις ἀπὸ παιδῶν ἐπὶ ἐξήκοντα ἤδη ἔτη διὰ σπανίας ποιητικῆς δυνάμεως ἠρμήνευσε πᾶσαν θλίψιν ἢ εὐφροσύνην τῆς ἰδίας πατρίδος ἢ καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Πάσης δ' ἀποχωρήσεως δημοσιογραφικὰ φύλλα μεταδίδουσι λεπτομερεστάτας εἰδήσεις περὶ τῆς ἐφ' ὅλην ἤδη ἐβδόμηδα παρασκευαζομένης κηδείας. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ, ἣν ὁ μέγας ποιητῆς διὰ φοβερῶν ἄρῶν ἐπύκρυνε πρὸ δεκαπενταετίας, λησιμονηδεὶς ἐπὶ στιγμῇ ὁ Γάλλος λατρεύεται ὁ σκηπτοῦχος Ποιητῆς.

ὑποθέτω ὅτι πλείους κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀνέγνωσας τοῦ ποιητοῦ βιογραφίας, φοβουμένη δὲ ἄσκοπον περιτολογίαν περιορίζομαι εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ὀλίγων τινῶν περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἰδήσεων, αἵτινες ὀφθαλοῦσιν ἐν πάσῃ πάσῃ γῆς ἐφημερίδι. Καὶ πρῶτον ὁ ἐν Παρισίοις Σύλλογος τῶν λογιῶν προσεκάλεσε διὰ λαμπροῦ ἄρθρου τοῦ Ἰουλίου Κλαρεττὴ τοὺς Γάλλους πρὸς ἔθνηκον ἔρανον ὑπὲρ μνημείου τοῦ Οὐγώ. Ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ θρόνον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ Οὐγώ ἐν τῇ αἰδοῦσῃ τῶν Συναδριάσεων, μείνῃ πάντοτε κενὸν ἐν τιμητικῇ καὶ περιδεῶς θεσει πρὸς αἰώνιον ἀνάμνησιν. Ὅλα τὰ χειρογράφα τῶν ἔργων, ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν ἄς καὶ τῶν ἀνεκδότων κληροδοτοῦνται διὰ τῆς διαθήκης τοῦ ποιητοῦ τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Γαλλίας. Εὐρίσκοιτο δὲ ταῦτα ἐντὸς μεγάλου ἐρμαρίου ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν κλεῖδα. Ὁ μέγας τῶν χρόνων ἡμῶν Συγγραφεὺς καὶ φίλος τοῦ ποιητοῦ Ρενὰν ἔγραψεν μεταξὺ ἄλλων ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων τὰ ἑξῆς: Οἱ ἱερεῖς δὲν θὰ παρακολουθήσωσι τὴν κηδείαν τοῦ Οὐγώ. Ἄν ὅμως ἐγὼ εἶχον δικαίωμα νὰ φέρω ῥάσον καὶ ἐπιτραχήλιον, ἀδιάφορον διὰ ποῖαν θρησκείαν, καὶ με προσεκάλουν νὰ εἶπω τὸ „τελευτῶν χαῖρε“ πρὸς τοιοῦτον ἀθάνατον, ἤθελον ρίψαι θυμίαμα εἰς τὰς φλόγας καὶ προσφωνήσει ὡς ἑξῆς: „Ἄδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ἀποτείνετε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς θερμότητάς προσευχάς Σας, ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὧν τὸ οὐράνιον χάρισμα, δι' οὗ μαντεύουσι τὰς θείας βουλὰς, καθιστᾷ περικτήν τὴν ἐκφώνησιν κοινῶν ψαλμοῦσιν“. Ὁ Ἀρσένιος Οὐσαι ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι ἔγραψεν: Ἡ φωτοβόλος ψυχὴ ἀπέπη. Δὲν ὑπέστη τὰς προσβολὰς, ἀλλὰ τὸ φίλημα τῶν ἐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐχὶ τὸ γῆρας, ἀλλὰ σύμπτωσις τις ἐφόνευσεν αὐτόν. Ἄνευ τῆς συμπτώσεως ταύτης ἡδύνατο νὰ ζήσῃ πολλὰ ἀκόμη ἔτη διὰ τὴν Εὐρώπην, ἣς ἦτο ὁ θαυμασμός, καὶ διὰ τὴν Γαλλίαν, ἣς ἦτο ἡ τιμὴ“.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγώ πάντοτε ἐτήρησε τὴν ἰδέαν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἴσως ἄνοητος, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ αὐτοῦ πεποιθήσις αὐτὴ πολλὰς ἐγένετο ἀφορμὴ σκωμμάτων ἐν μέρους τῶν στενοτάτων φίλων του. Οὕτως ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰδοῦσάν του ὅλος κατάβροχος ὁ ἄθεος πρᾶκτωρ τοῦ δεσπότη Schoelcher ἀναφωνῶν „Ἐὰν ὑπῆρχε Θεός, ἤθελεν ἄρα γε ἐπιτρέψῃ νὰ βραχῶ τόσον;“ εἰς ταῦτα δ' ἀπάντησεν ὁ Βίκτωρ Οὐγώ ἀπαθῶς „ἐὰν ὅμως δὲν ὑπῆρχε Θεός, θὰ εὕρισκας ἄρα γε κατόπιν ἐδῶ τόσον καλὴν πυρᾶν;“

Ὁ ποιητῆς συνειδὶκε νὰ δέχεται μὲν λίαν εὐχαρίστως ἐπισκέψεις, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀποδίδῃ αὐτάς ποτέ. Ὅτις λοιπὸν μετὰ τὸ 1848 ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἐκλογὴ προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἤλθεν ἡμέραν τινὰ πρὸς αὐτόν ὁ Ἱερώνυμος Ναπολέων καὶ τῷ εἶπεν — „Ὁ ἐξάδελφός μου Λουδοβίκος σὰς ἐπεσεκέρθη ἐσχάτως, ἀλλὰ δὲν σὰς εὔρε κατ' οἶον“ δὲν θὰ τὸν ἀντεπισκεφθῆτε; — „Ὅχι“ ἄλλως τε γνωρίζετε, ὅτι ἐγὼ ἐν γένει οὐδένα ἐπισκέπτομαι.“ Μετὸς τῆς καιρῶν ὁ Οὐγώ μετώκησε, καὶ ὅτε αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤσολετο περὶ τὴν κατάταξιν τῶν ἐπίπλων ἐν τῷ νέῳ του οἴκῳ, ἴνοιχθῆν αἴφνης ἡ θύρα καὶ ἐπεφάνη ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων, λέγων „Εἰσῆλθον ἐναυθὰ διὰ τῆς βίας“. Πράγματι δὲ ὁ ποιητῆς εἶχε διατάξει τὸν ὑπρέτην του εἰς οὐδένα νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσοδὸν, ἀλλ' ὁ Ναπολέων κατ'

οὐδένα τρόπον ἠθέλησε νὰ υποχωρήσῃ. Κατήλθε λοιπὸν ὁ Οὐγώ τῆς κλίμακος, ἐφ' ἣς ἀνελθὼν προσεπάθει ν' ἀναρτήσῃ ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνα τινὰ, καὶ ἐν ᾧ στενὸς τις αὐτοῦ φίλος, παρών, ἠτοιμάζετο ν' ἀποσυρθῆ, — „Μείνατε, ἀνεκράξεν ὁ ποιητῆς, δὲν ἔχω μυστικά.“ Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν κἀδίσμα υπῆρχεν, ἠναγκάσθησαν νὰ καθήσωσιν ἐπὶ κιβωτίων. — Κύριε Βίκτωρ Οὐγώ, εἶπεν ὁ Βοναπάρτης, ὑμεῖς εἴσαθε καλὸς πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ἐπειδὴ μ' ἐσυκοφάντησαν, χρεωστῶ νὰ σὰς δώσω ἐξηγήσεις.“ Καὶ τότε ὁ υποψήφιος πρόεδρος συνῆψε μετὰ τοῦ Οὐγώ τὸν διάλογον ἐκεῖνον, ὃν οὗτος ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ „Ἱστορίᾳ ἐνὸς ἐγκλήματος“. Διεβεβαίον δ' ἐν αὐτῇ ὁ Ναπολέων περὶ τῶν τιμῶν του προδέσεων, ἠρνεῖτο πᾶν παράνομον σχέδιον, — ἀλλὰ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν αὐτὸν ἀργότερον ψευστὴν, μακρὰ δὲ ἔξορία ἐδίδαξε τὸν Οὐγώ νὰ μὴ δίδῃ πίστιν εἰς βοναπάρτικὰ ὑποσχέσεις. . . . Ὅτε κατόπιν ἡ Αὐτοκράτειρα Εὐγενία ἀνεγίνωσκε τὸ „Châtiments“, ἔρριψεν ὀργίως μακρὰν τῆς τὸ βιβλίον καὶ ἠρώτησε, „Τί λοιπὸν ἐπράξαμεν κατὰ τούτου τοῦ Κυρίου Οὐγώ;“ Τὴν ἐρώτησιν ταύτην μαθὼν ἐν τῇ ἐξορίᾳ του ὁ Οὐγώ, ἀπήτησε „Τί κατ' ἐμοῦ ἐπράξαν; . . . Τὴν 2^{αν} Δεκεμβρίου“.

Δραματικὸς τις ποιητῆς συνδιελέγετό ποτε ἐν Βρυξέλλαις μετὰ τοῦ συγγραφέως τῆς „Παναγίας τῶν Παρισίων“ περὶ τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ τελευταίου, καὶ ἐχαρκτήρισεν ὡς παρακεκινδυνευμένον τόλμημα, νὰ δελήσῃ νὰ διακαινώσῃ ἐν τοῖς „Ἀθλοῖς“ του τὴν περιβόητον ἐκείνην λέξιν τοῦ Καμβρών κατὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ. „Ἐδύναμην νὰ πράξω τοῦτο, ὑπέλαβεν ὁ Οὐγώ, εἰς ἔργον, φέρον τὸν τίτλον „οἱ Ἀθλοῖς“, διότι ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ λέξις αὕτη εἶνε μία τῶν οἰκτρῶν καὶ ἀθλίων τῆς γαλλικῆς γλώσσης.“

Ἄγαπῆς τὰ λείρια; Καὶ τίς ἄρα γε δὲν ἠθέλεν ἀγαπήσει αὐτὰ, ὅταν ἐν πλήρει ἀμυγῇ ἀπαστράπτουσι καὶ τὰ εὐώδη, λευκὰ ἔ' ὑποκύναν ἀνδύλια τῶν ὑψοῦσιν ὑπὲρ τὸν γλοσρὸν τάπητα τῶν ἀγρῶν; Τὸ λείριον εἶνε ἐν τοῖς κήποις εἰς τῶν πρώτων στολισμῶν τοῦ ἔαρος καὶ ἐξασκεῖ ἐκτάτως εὐάρεστον ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν σφραγνικῶν ἡμῶν ὀργάνων. Δὲν εἶνε ἄπορον ἄρα, ἂν πρὸ πάντων ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄθος τοῦτο ἦνεν λίαν προσφιλέ; διότι οἱ Γάλλοι — ἄρρενες τε καὶ θῆλειες — ὑπερτεροῦσιν, ὡς οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται, ὅλων τῶν ἄλλων ἐθῶν ἐν τῇ αἰσθητικῇ τοῦ χαρίεντος καὶ κομψοῦ. Ὁμοίως δὲν πρέπει προσεῖ νὰ θαυμάζῃ τις, ὅτι σχεδὸν ὅλοι οἱ πῖλοι τῶν γαλλίδων κατὰ τὴν ἐαρινὴν ἐποχὴν εἶνε κεκαλυμμένοι δι' ἀνθέων πασχαλιᾶς, τὴν ὁποίαν συμβολικῶς λέγουσι „πρῶτον ἐρωτᾶ“. Τὸν „πρῶτον ἐρωτᾶ“ συνοδεύει ἔπειτα πολλὰς τὸ πολυγόνουτον ἄθος τοῦ Μαΐου, τὸ ὅποιον παρὰ τῇ λαῖᾳ ἔχει τὴν σημασίαν τῆς „ἐπιστροφῆς τῆς εὐτυχίας“. Τὸ γνωρίζεις καὶ σύ, φιλιότητι μου, ὅτι τὰ ἀνθη καὶ οἱ ὀφθαλμοί, καίτοι ἄφωνοι, δύναται νὰ ἀφράσωσι πανταχοῦ ἰδέας καὶ αἰσθημάτων, ἐπομένως δὲν εἶνε ἄρα γε καλλίτερον, ἂν ὁ στολισμὸς τῶν πῖλων μας ἐκτὸς τῆς κομψότητος αὐτοῦ ἔχῃ νόημά τι καὶ σημασίαν;

Γνωστὸν Σοι εἶνε, ὅτι τὰ χρώματα τῶν ὑφασμάτων διὰ γυναικεῖα ἐνδύματα πάντοτε ὑπῆρξαν σπουδαῖον ἀντικείμενον, περὶ ὃ συνεκρούσθησαν πολλὰ γῶμαι καὶ αἰσθητικαὶ ἐντυπώσεις. Ἐν τῇ παρόντι π. χ. μέγας γίνεται λόγος περὶ τοῦ χρώματος crème, ἐν τούτοις ὀφείλω συγχρόνως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἀγνοῶ ὅποῖον τι crème δια τῆς λέξεως ταύτης ἐνοεῖται. Ὅπως ὁποῖτε καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα τὸ χρῶμα τοῦτο θὰ ἐπισυκοφῆ μετ' ὀλίγων διὰ τοῦ „fraise“ καὶ τοῦ „bleu électrique“ ἤτοι τοῦ χρώματος τῆς φράουλας καὶ τοῦ κυανοῦ τῆς ἀστραπῆς. Ἀλλὰ πόσον περὶ φαίνονται τὰ ὀνόματα ταῦτα ἀπέναντι τῶν χαρακτηρισμῶν, οὗς ἐδίδον εἰς τὸ διὰ γυναικεῖα ἐνδύματα ὑφάσματα ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ'. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἠπατόχουρον „ὁ ἐξωργισμένος Βίσμαρκ (Bismarck en colère)“ δὲν δύναται ν' ἀντιπαραβληθῆ πρὸς τὰ πρὸ δύο ἑκατονηταετηρίδων χρώματα. Κατὰ τὸν δοκιμώτατον περὶ τοὺς συρμούς συγγραφέα κ. d'Aubigné, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μολιέρου, τοῦ συρμού ἦσαν χρώματα, φέροντα ὀνόματα ὡς τὰ ἑξῆς: „ὁ ἀποθνήσκων πύθνος“, „ὁ Ἰούδας“, „ὁ ἀπαλεσθεὶς χρόνος“, „ἡ χήρα“, „ὁ γελῶν πύθνος“, „ἡ χήρις“, „ὁ ἀσθενὴς Ἰσπανός“, „τὸ θανάσιμον ἀμάρτημα“, „ἡ πενθοῦσα φίλη“, „ὁ ἐξ ἔρωτος πάσχων“ κτλ. Ἀτυχῶς ὁ εὐφυὴς δ' Ὄβιν ἐπαρέλειψε νὰ περιγράψῃ ἡμῖν τὰς διαφόρους ἀποχωρήσεις αὐτῶν, ὥστε μᾶς ἔμειναν μόνον τὰ παράξενα ταῦτα ὀνόματα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ προϋφάσματα τοῦ συρμού ἦσαν ἴσως τερατωδέστερα τῶν σημερινῶν, ὅτι δὲ συνέβαινε μετὰ τῶν μεταξωτῶν καὶ ἐριούχων ὑφασμάτων καὶ τῶν χρωμάτων αὐτῶν, τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀπειράριθμα εἶδη τῶν τριχάπτων, διότι τότε οὐχὶ μόνον αἱ κυριαὶ εἶχον αὐτῶν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς κατὰ τὰς διαφόρους ἱεροτελεστίας, ὥστε καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν κέρδος τῶν ἐμπορευομένων δὲν ἦτο εὐναταφρόνητον.

Πέντε δλόκληρα συρμικά υπόδειγματα δύναμαι νά Σοι παραθέσω σήμερον, άπαντα αντιπροσωπεύοντα τους κομψωτέρους και μάλλον διαδεδομένους συρμούς τής εποχής ταύτης. Και έν πρώτοις ίδε τήν έξ άριστερών πρώτην εικόνα, αποθαύμασον τήν χάριν αυτής και τήν ευπρέπειαν. Ο ίματισμός ούτος συνίσταται έκ λεπτού, φαιού έριούχου ύφασματος, έν φ τώ άμέσως παρ' αυτήν υπόδειγμα παρίστησιν ίματισμόν διά νεάνιδων 16—17 έτών. Η έξ άριστερών τρίτη εικόνα Σοι δίδει έννοιαν ίματισμού, οίος είνε συνήθης κατά τας εις τήν πόλιν έξόδους. Τό μεταξύ αυτής και τής τελευταίας εικόνας υπόδειγμα ένδυμασίας έκ Mohair είνε κατάλληλον διά νέας κόρας, 14—16 έτών ήλικίαν έχούσας, ή δε πέμπτη και τελευταία εικόνα παριστάνει και αυτή ένδυμα διά τήν πόλιν έξ άχυροχρόου Voile à jour.

Ως πρός τώ σχήμα των ίματισμών του περιπάτου καινοφανές και επικρατέστατον είνε άδιαφιλονεικώτως πλέον τώ του άγροτικού λεγομένου επανωφορίου. Η ροπή του άπολικού και πτυχώδους τούτου ίματίου προς τώ κρινολίνον γίνεται καθ' έκάστην έπαισητοτέρα, δύσκολον δε μοι φαίνεται νά ίσχυρισθώ περι αυτού, ότι είνε άπλή παροδική ιδιοτροπία τής γυναικείας ματαιότητος.

Και ταύτα μόν περι του ιδιού μας φύλου. Έλθωμεν τώρα και εις τους άνδρας, οι όποιοι έπρεπε νά ήνε εις ήμας πρότυπον φρονιμάδας και οδηγού εις τόν πλήρη άκωνθόν τούτου βίον. Άν έρωτήσης έμέ, θά Σοι είπω ότι και αυτοί έγιναν παρανάλομα τής ματαιότητος, και περι τούτου είμαι καθ' δλοκληρίαν πεπεισμένη, άφ' ου και αυτοί οι σχετικώς άπλούστεροι και άπειριτότεροι νέοι τής Γερμανίας κατήντησαν αιχμάλωτοι πλέον νά σύρωνται ύπισθεν του άρματος του γαλλικού Συρμού και νά επισύρωσι τήν περιφρόνησιν και τας πικράς έπιπλήξεις του διαδόχου του γερμανικού θρόνου, όστις, έχθρος ών συστηματικώς παντός γαλιτικού νεωτερισμού, εσχάτως έν τινι έκδέσει του Βερολίνου πικρούς λόγους έξέφερε κατά των άνδρικών συρμών, οιτινες έν μέρει μόν προέρχονται καθ' ευθείαν έκ Παρισίων, έν μέρει δε δημιουργούνται υπό τής επιπολαιότητος του ένταύθα άρρενος φύλου. Και πράγματι άν οι νέοι, οι εισαγαγόντες εις Γερμανίαν τόν έρουδρόν λαμοδέτην, τά άνδρικά φέλλια, τά ριπίδια κτλ. ήσαν τους δηκτικούς λόγους του και έβλεπον τήν περιφρόνησιν, μεθ' ής ο ευγενής τώ όντι πρίγκηψ ώμίλει περι του πιδητισμού τούτου προς πάν ό,τι έκ Γαλλίας κατάγεται, ούδέποτε θά έτόλμων έπιδεικτικώνας νά παρουσιάζονται έν άλλοκώτω περιβολή εις σεμνάς και άνεπτυγμένας συναναστραφάς επί τώ σκοπώ, όπως δι' αυτής έπιβληθώσιν έν αυταίς.

Έν τινι των προηγουμένων μου επιστολών, γράφουσα Σοι περι τής κομμώσεως των προγόνων μας, έλεγον ότι κανών παρ' αυτοίς ήτο νά κείρωσι τήν κόμην. Έξαίρεσις του κανόνος τούτου βεβαίως ύπήρχον, ήδύνατο δε ν' άνεύρη τις αυτάς μεταξύ των κομψευομένων εκείνων νεανιδών, οι όποιοι, μή διαφέροντες κατά τούτο των σημερινών, προσεπάθουν νά προσελκύσωσι τήν προσοχήν των άλλων διά τής ένδυμασίας και τού καλλωτισμού των, ως παρ. χάριν μεταξύ άλλων και περι του Άλκιβιάδου διηγούνται, ότι περιεπάτει εις τους δρόμους έχων τήν κόμην μακράν και εις πυκνούς πλοκάμους μέχρι των ώμων καταπίπτουσαν. Έκτός αυτού και πολλοί Φιλόσοφοι προσεπάθουν δι' όμοιας κομμώσεως νά διατηρήσωσι τήν άνάμνησιν εις τους παλαιούς εκείνους και άφελεστέρους χρόνους.

Μετ' ίσης προσοχής και φροντίδος έπεμελείτο ο αρχαίος Έλληνας και τόν πώγωνά του. Τό κουρέιον μετά του φλυάρου ιδιοκτήτου του ήτον ήδη κατά τήν αρχαιότητα ού μόνον ο τόπος, έν φ' συνηθροίζοντο άπαντες, όσοι έπεκαλούντο τήν τέχνην του κουρέως, όπως καταστήσωσι κομψήν τήν κόμην και τόν πώγωνά των, ξυρισθώσι, καθάρισωσι τους όνυχας και άπομακρύνωσιν άπό του δέρματός των διάφορα ειδεχθή έξοιδήματα και ξεκαγάωσιν άπ' αυτού τας περιττάς τρίχας, άλλ', ως και ο Πλούταρχος έν τινι χωρίω των συγγραμμάτων του χαρακτηρίζει αυτό, τώ κουρέιον ήτο τώ άνευ οίνου συμπόσιον, έν φ' έλέγοντο και συνεζητούντο όλα τά νέα τής πόλεως και τά πολιτικά πράγματα του καιρού εκείνου.

Άπό τής εποχής του μεγάλου Αλεξάνδρου έπαυσεν ο συρμός του νά φέρωσι πώγωνα βαδών και δασύν, άν και πολλαί πολιτείαί επί πολύ άντέστησαν εις τόν νεωτερισμόν τούτον. Ο συρμός ούτος έγεννήθη, καθ' α διηγούνται, έκ του έξής έπεισοδίου. Έν τή παρ' τα Άρβηλα μάχη είχον φονευθή πολλοί Μακεδόνες, διότι οι Πέρσαι συλλαμβάνοντες αυτούς άπό των μακρών πωγώνων έρριπτον κατά γής τούτο ίδών ο μέγας εκείνος ήρωας τής αρχαιότητος, ο Αλέξανδρος, διέταξεν άμέσως διακοήσεως έτι τής μάχης ν' άποκοπώσιν οι πώγωνες όλων των στρατιωτών του.

Περι τής άμοιβής, ήν ο Γκαίτε άπέναντι των έργων του έλαβεν παρ' του έκδότου Κόττα, επικρατούσιν όλως έσφαλμέναί γνώμαι. Διά τής „Εφημερίδος τής γερμανικής βιβλιομητορίας“ μανθόνομεν, ότι αυτάς μόν ο Γκαίτε έλαβε περι τας 250,000 φράγκ. οι δε κληρονόμοι του περι τας 500,000 φράγκων, ήτοι έν συνόλω έν εκατομμύριον φράγκων περίπου. Η πλάνη, ότι ο μέγας ποιητής δι' άπαντα τά έργα του έλαβεν έν συνόλω

μύνον περι τας 500,000 φράγκ., προσήλθεν έκ τής αλληλογραφίας μεταξύ Σγυλλέρου και Κόττα, ένθα εύρίσκεται έπισυνημμένος λογισμός τις κλειόμενος εις τώ έτος τής τελευταίας του ποιητού.

Έν τώ ζωολογικώ κήπω τής Αρέσθης συνελήφθη εσχάτως ύπηρέτης καταστήματός τινος και παρεδόθη εις τήν άστυνομίαν, διότι έρριψεν εις τώ στόμα του δυνόκρω κτύον πλήρες φασφορικάν πυρείων. Τό ζώον κατέπειε τά πυρεία χωρίς νά αισθανθή βλαβεράν τινα έներγειαν, μόνον δ' άμέσως μετά τήν κατάποσιν έδειξεν άκρόεστον δίψαν.

Έν έτει 1870 ύπήρχον έν Ιταλία 50 τράπεζαι του λαού, άλλά μέχρι τέλους του 1883 ήξήθησαν αΐται εις 250, έξ' ών 80 ύπάρχουσιν έν τας νοτίας έπαρχίαίς. Η περιουσία των τραπεζών τούτων κατά τώ 1870 συνεποσούτο εις 15 εκατομμύρια, ήδη δε εις 63 εκατομμύρια, έν φ' τα κατατεθειμένα κεφάλαια άπέ 63 άνήλθον εις 261½ εκατομ. φράγκων. Είς τήν σύστασιν τούτων και προς άμοιβαίαν ύποστηρίξιν ώρισμένων τραπεζών λαμβάνουσι μέρος μικροί βιομήχανοι, μικρέμποροι και μικροί κτηματία.

Περι τής άναπτύξεως των σιδηροδρόμων τής γής άπό του 1879 μέχρι του 1883 μανθάνομεν έκ των νεωστί υπό του Ύπουργείου των δημοσίων έργων τής Γερμανίας έκδοθέντων άρχείων τά άκόλουθα. Τό μήκος των σιδηροδρόμων τής ύφηλιού άπό του τέλους του 1879 μέχρι τέλους του 1883 ήξήθη κατά 92,168 χιλόμετρα, ήτοι έκτείναται έκ συνόλω επί 442,199 χιλιόμετρα. Έκ τούτων 182,913 άνήκουσιν εις τήν Ευρώπην, 224,454 εις τήν Άμερικην, 18,632 εις τήν Άσίαν, 5,666 εις τήν Άφρικην και 10,534 εις τήν Αυστραλίαν. Έν συγκρίσει προς τώ έτος 1879 ή μεγίστη έπαύσησις έγένετο έν Άμερική δια 65,335 χιλιομέτρων, είτα έν Ευρώπη δια 18,233, έν Άσία δια 3,856, έν Αυστραλία δια 3,609 και τέλος έν Άφρική δια 1,166 χιλιομέτρων. Έκ των ευρωπαϊκών κρατών ή Γερμανία έχει τώ μέγιστον σιδηροδρομικόν πλέγμα έν τάσει 35,810 χιλιομέτρων, είτα ή Μεγάλη Βρετανία 29,890, ή Γαλλία 29,688, ή Ρωσία 25,121, ή Αυστροουγγαρία 20,598, ή Ιταλία 9,450, ή Ισπανία 8,251, ή Σουηδία 6,400, τώ Βέλγιον 4,269. Η άπό του 1879 αύξησις είνε λίαν διάφορος, διότι έν μόν τή Ελλάδα ίσοδυναμεί προς 100%, έν Νορβηγία 51%, έν Πορτογαλλία 37%, έν Γαλλία 17%, έν Ισπανία 15%, έν Δανία 14%, έν δε τή Γερμανία μόλις 8%, έν Βελγίω 6% και έν Αγγλία 4%. Τό Βέλγιον έχει έν τούτοις τώ πυκνότετον σιδηροδρομικόν δίκτυον, διότι έν τή χώρα ταύτη επί έπιφανείας 100 χιλιομέτρων ύπάρχουσι σιδηροδρομικά γραμμαι 14 χιλιομέτρ. Έν συγκρίσει δε προς τόν πληθυσμόν ή Σουηδία έχει πλείονας σιδηροδρόμους παρ' όλα τά λοιπά τής Ευρώπης κράτη, καθότι επί 10,000 κατοίκων άναλογούσιν έκεί 14 χιλίομ. έν Γερμανία δε και Γαλλία μόνον 7 χιλίομ. Τό σύνολον των κεφαλαίων, δι' έλους τους σιδηροδρόμους τής γής υπολογίζεσθαι ύπερ τά 95 δις εκατομμύρια μαρκών.

Τάς δύο του παρόντος φυλλαδίου εικόνας, τήν αληθινήν του περιωνύμου Τούμαν Καλλονήν και τήν λαμπράν τής αρχαίας Ρώμης Αππιαν όδόν, ής τήν σημερινήν κατάστασιν μετά μελαγχολικού τινος έπεισοδίου γνωρίζεις ήδη, άφίνω εις τήν σιωπηλήν κρίσιν Σου. Τόν χώρον τής περι τούτων ένταύθα πολυλογίας μου κατέχει ή ύπισθεν ματαιοτάτων διαστάσεων συρμική εικόνα, ήν άλλως — όφείλεις επί τέλους νά τώ όμολογήσης — άντι πάσης δυσίας προτιμώ

τ' αιώνας Ση

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — κ. Ο. Φ. εις Πόρτ-Σαίτ. Έχετε επιστολήν μας. — κ. Α. Χ. Φ. εις Βελγιάδιον. Περιμένομεν άπάντησιν, και εύδως θά έκτελεσθώσιν αι παραγγελίαί. — κ. Α. Κ. εις Ιωάννινα. Περι τής παραγγελίας νά συνεννόηθιτε μετά των αυτών κ. κ. Δ. Κ. και Γιών. — κ. Ε. Β. Π. εις Ναύπλιον. Τό αίτηθέν άπεστάλη. Τό αντίτιμον κατεβλήθη πρό πολλού έν Αθήναις. Ευχαριστούμεν θερμώς. — κ. Α. Κ. εις Βασιών. Πρός πάντας άπεστάλησαν. Παρακαλούμεν κατά τόν γνωστόν τρόπον νά ενεργήσητε. — κ. Α. Ε. εις Βιτώλια. Άπεστάλησαν. Άμα τή πρώτη εύκαιρία Σξς γράφομεν. — κ. Στ. Κ. εις Νικολάεφ. Ένευθεν ποτέ δέν γίνεται λάθος έκ τής ταχυδρομικής ύπηρεσίας. Γνωστοτάτων έφημερίδων γραφεία παλλάκις δέν άνευρίσκονται έκεί. Άποστέλλονται έν τούτοις και πάλιν. — κ. Π. Σ. εις Αλεξάνδρειαν. Όπως λέγετε. — κ. Τ. Κ. εις Αρέσθην. Άπεστάλη. — κ. Δ. Γ. Σ. εις Αθήνας. Έπιστολαί δύο και φάκελλος ήσφαλισμένος έλήφθησαν. Όδηγία λεπτομερές έπονται. Μετά του παρόντος λαμβάνει και ο κ. Ι. Β. επιστολήν. — κ. Α. Ν. Ρ. εις Βερολίνον. Ηρκει τώ έν.